

ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

УДК 347.23:304

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909.2026.33.2.206>

Оксана Мар'янівна Вінник

Національна академія правових наук України
Харків, Україна

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9397-5127>

Марина Миколаївна Великанова

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
Київ, Україна,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1845-6500>

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ЗАГРОЗ СУСПІЛЬНОМУ БЛАГОПОЛУЧЧЮ

Анотація. Стаття присвячена актуальній темі соціальної функції права власності, що набула особливої злободенності в сучасних умовах посилення загроз суспільству (війни, зміна клімату через забруднення довкілля, загрози пандемій, ризики цифровізації, зловживання можливостями – цифровими, майновими тощо). Використовуючи діалектичний метод, метод системного, логічного аналізу та синтезу, формально-логічний, метод комплексного аналізу, а також спеціальні правові методи дослідження (порівняльно-правовий, конкретизації й тлумачення правових норм, формально юридичний, історико-правовий), авторами було запропоновано правові засоби, які здатні посилити соціальну функцію права власності. У сучасних умовах таке посилення є життєво важливим не лише в національному масштабі, а й для всього людства. Аналіз праць українських та зарубіжних дослідників свідчить: соціальна функція права власності розглядається як механізм узгодження приватних інтересів власника із загальносуспільними потребами; право власності як динамічна категорія еволюціонує разом із правовою та соціальною системами, переходячи від абсолютного панування власника над майном до моделі, відповідно до якої власність корелюється із соціальними обов'язками. Ця функція права влас-

ності передбачає забезпечення балансу приватних та публічних інтересів при реалізації права власності; соціальну і в передбачених законом випадках – майнову відповідальність власника; економічну справедливість (переважний захист вразливих верств суспільства – споживачів); регуляторну роль держави (закріплення на рівні закону правового режиму права власності); суспільну корисність (використання власності – сплачених податків та інших обов'язкових платежів – для вирішення соціальних проблем). На підставі аналізу відповідних положень українського законодавства, права ЄС та проекту Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) виявлено системні проблеми правового забезпечення соціальної функції власності. Сформульовано авторські пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання інституту власності та його адаптації до умов цифрової трансформації, що забезпечить ефективне функціонування оновленого приватного права України.

Ключові слова: право власності; цивільні правовідносини; приватні правовідносини; зловживання правом; ризики; баланс приватних публічних інтересів; цифрова справедливість; захист прав.

Oksana M. Vinnyk

National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Kharkiv, Ukraine

Institute of Lawmaking and Scientific and Legal Expertise
National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9397-5127>

Maryna M. Velykanova

Institute of Lawmaking and Scientific and Legal Expertise
National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine

Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1845-6500>

THE SOCIAL FUNCTION OF PROPERTY RIGHTS IN THE CONTEXT OF INCREASING THREATS TO PUBLIC WELL-BEING

Abstract. *The article is devoted to the topical topic of the social function of property rights, which has become particularly relevant in the current context of increasing threats to public well-being (wars, climate change due to environmental pollution, threats of pandemics, risks of digitalization, abuse of opportunities – digital, property, etc.). By employing the dialectical method, methods of systemic and logical analysis and synthesis, formal-logical and comprehensive analysis, as well as specialized legal research methods (comparative-legal, concretization*

and interpretation of legal norms, formal-legal, and historical-legal), the authors propose legal instruments capable of enhancing the social function of property rights. In contemporary conditions, such enhancement is vital not only on a national scale but for humanity as a whole. An analysis of the works of Ukrainian and foreign researchers shows: the social function of property rights is considered as a mechanism for harmonizing the private interests of the owner with general social needs; property rights as a dynamic category evolves together with the legal and social systems, moving from the absolute domination of the owner over property to a model according to which property is correlated with social obligations. This function of property rights involves ensuring a balance of private and public interests in the exercise of property rights, social and, in cases provided for by law, property responsibility of the owner, economic justice (preferential protection of vulnerable segments of society – consumers), the regulatory role of the state (consolidation at the level of law of the legal regime of property rights), public utility (use of property – paid taxes and other mandatory payments – to solve social problems). Through the examination of Ukrainian legislation, EU law, and the draft Civil Code of Ukraine (the Private Law Code), this study identifies systemic challenges in the legal support of the social function of property. It formulates original proposals aimed at refining the legal framework of property and adapting it to digital transformation, thereby ensuring the efficient operation of Ukraine's updated private law system.

Keywords: *property rights; civil legal relations; private legal relations; abuse of law; risks; balance of private public interests; digital justice; rights protection.*

ВСТУП

У сучасних умовах посилення загроз суспільному благополуччю, серед яких: агресивна або егоїстична політика низки держав (що призводить до воєн і захоплення чужих територій із метою не лише позбавлення незалежності сусідніх держав, а й отримання доступу до важливих природних ресурсів, свідченням чого є російська війна проти України, і частково – прагнення отримання ресурсів Гренландії проти волі її народу [1]), глобальне (і за оцінками вчених – найближчими десятиліттями навіть критичне для життя на землі [2]) потепління, викликане надмірним використанням природних ресурсів (землі, води [3], повітря, навколоземного простору) з ігноруванням потреб збереження довкілля та здоров'я населення Землі (викликає поширення раніше невідомих пандемій, спровокованих підвищенням температури повітря, води), використання сучасних технологій із акцентом на переваги їх застосування, але без належного врахування ступеня їхньої безпеки (це стосується в першу чергу біотехнологій [4], надбань цифровізації, серед яких особливу загрозу для людства в цілому самі розробники таких технологій очікують від штучного інтелекту [5], намагаючись захистити себе від загроз, що він несе).

Видається, що головна причина такої ситуації – ігнорування інтересів суспільства в цілому при використанні права власності взагалі й прав на згадані технології, зокрема, оскільки нерідко такі права трактують як всеосяжні, хоча і з деякими незначними обмеженнями. Про це свідчить поведінка цифрових гігантів на ринках цифрової економіки (з відповідним порушенням прав інших учасників/

потенційних учасників ринку та споживачів) [6; 7], ігнорування проблем довкілля, прагнення вирішити проблеми своєї країни за рахунок чужих територій і, відповідно, ресурсів (за прикладом антидемократичної російської держави-агресора, що прагне захопити схід і південь України, демократичні США в особі чинного президента претендують на чужі території – Канади, Куби, Гренландії [8; 9]).

Прагнення використання права власності на розсуд самого суб'єкта цього права чи осіб, що його контролюють, і без істотних обмежень нерідко домінує на практиці. Зокрема про це свідчать початкові етапи цифровізації, коли було проголошено принцип незалежності кіберпростору [10], який, на жаль, тривалий час працював досить ефективно, попри відсутність офіційного врегулювання. Запізніле унормування відносин інформатизації й застосування заходів впливу щодо цифрових гігантів [6; 7; 11; 12], що зловживають своїми можливостями на ринку, реакція на проблеми використання штучного інтелекту [13], який проконтролювати з метою попередження можливих негативних наслідків не наважуються навіть самі розробники, побоюються й навіть готуються до найгіршого [5], – все це є усвідомленням необхідності належного забезпечення реалізації соціальної функції права власності.

Отже, доводиться констатувати, що соціальна функція права власності на згадані та інші суспільно важливі ресурси нерідко ігнорується, що, здебільшого, притаманно великим власникам, які завдяки своїм неймовірним статкам намагаються впливати й на політику [14], у тому числі правову. Поряд із цим суспільне благо (і, відповідно, благо пересічних громадян і суб'єктів підприємництва) ігнорується, що суперечить ідеям громадянського суспільства, соціальної правової демократичної держави, які проголошуються в міжнародних документах [15; 16] та конституціях країн [17; 18].

Відтак ця стаття має *на меті* запропонувати правові засоби, які допоможуть посилити соціальну функцію права власності, що в сучасних умовах збільшення загроз суспільному благополуччю є життєво необхідним не лише в масштабі однієї країни (України зокрема) чи Європи, а людства взагалі.

Ураховуючи, що благо людства складається з суспільного блага різних країн та блага кожного, окреслена проблема в цій публікації розглядається з використанням досвіду ЄС в умовах України, її правової системи з метою виявлення правових механізмів, що запобігають зловживанню правом власності, забезпечуючи таким чином посилення його соціальної функції, на якій ще в 1905 році наголошував К. Реннер, доводячи «наявність у права приватної власності багатьох соціальних функцій, зокрема, економічної, організаційної, виробничої, розподільчої тощо»¹.

¹ Цитата за працею [19]: Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер 2006. URL: https://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/part3/1305.htm (дата звернення: 06.02.2026).

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Проблема посилення в сучасних умовах соціальної функції права власності, спрямованої на забезпечення соціальної справедливості, рівності, захист соціально вразливих верств населення, порушується в низці праць як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, Є. Д. Місько розглядав соціальну функцію як таку, що спрямована на забезпечення соціальної справедливості, рівності, захисту вразливих верств населення [20].

Р. А. Майданик та ін. [21; 22] наголошують на доцільності закріплення положення про соціальну функцію права власності в ЦК України, а для його дієвості передбачити й негативні наслідки для власника, який діє всупереч суспільним інтересам; «рекодифікація цивільного законодавства про речові права в умовах європеїзації покликана юридично забезпечувати за допомогою механізмів майнового присвоєння усталений розвиток національного ринку, сумісного з європейським єдиним внутрішнім ринком, як ключового елементу забезпечення вільного руху товарів, капіталів, послуг і праці в розумінні «чотирьох свобод», передбачених правом Європейського Союзу» [22, с. 50–51].

За результатами проведеного дослідження Н. В. Безсмертна [23] виділила низку передбачених законодавством України обмежень у здійсненні громадянами права приватної власності, серед яких: обмеження, що зобов'язують власника утримуватися від завдання шкоди навколишньому середовищу, правам та інтересам громадян, юридичних осіб та держави, які охороняються законом; обмеження, пов'язані з необхідністю дотримуватися моральних засад суспільства; обмеження, що встановлюються сервітутними правами; добровільні обмеження, які приймає на себе власник за договором; процедурні обмеження, які встановлюють спеціальні правила щодо умов та порядку реалізації правомочностей власника з окремими видами майна; обмеження, які зумовлені соціальним призначенням власності в суспільстві.

С. С. Бичкова [24] наголошує на тому, що «цивільні права особа має здійснювати в межах, наданих їй договором або актами цивільного законодавства із додержання моральних засад суспільства, утримуючись, зокрема, від дій, які могли б порушити права інших осіб, і не вчиняючи дій із наміром завдати шкоди іншій особі, тощо».

Аналізуючи принципи, закріплені в Європейській конвенції про захист прав людини і основних свобод, О. В. Дзера [25] відзначив, що в Конвенції згадується про непорушність права власності фізичних та юридичних осіб, право вільного здійснення ними правомочностей власника, а також визнається право держави втручатися у використання власниками належного їм майна з метою контролю правомірності дій власників та виконання ними своїх обов'язків перед державою, суспільством [25, с. 70].

І. О. Костяшкін у дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук [26] формулює поняття соціальної функції права власності на землю

як виражені у нормах права суспільні й приватні інтереси суб'єктів здійснення права власності на землю Українського народу щодо забезпечення соціальної справедливості в процесі розподілу й перерозподілу землі в суспільстві, ефективного й раціонального використання земель за основним цільовим призначенням, сталого використання та охорони земель, гарантування екологічної безпеки в здійсненні прав на земельну ділянку з метою забезпечення прогресивного розвитку й якісного життєвого середовища [26, с. 12–13]. Автор підкреслює, що забезпечення соціального ефекту права власності відбувається за умови узгодження приватних і суспільних інтересів, а ключовим принципом попередження протиріч між публічним і приватним інтересом вважає «створення умови, коли додержання публічних інтересів є вигідним усім носіям приватних інтересів і відбувається через реалізацію приватного інтересу» [26, с. 376]. У поняття соціальної функції права власності на землю дослідник включає «виражені в нормах права суспільні й приватні інтереси суб'єктів здійснення права власності на землю Українського народу щодо забезпечення соціальної справедливості в процесі розподілу й перерозподілу землі в суспільстві, ефективного й раціонального використання земель за основним цільовим призначенням, сталого використання та охорони земель як основного національного багатства, гарантування екологічної безпеки в здійсненні прав на земельну ділянку, з метою забезпечення прогресивного розвитку й якісного життєвого середовища, що передбачає високі соціальні, екологічні та економічні стандарти життя» [26, с. 382].

Н. Л. Буроменська [27] визначає принцип заборони зловживання правом як «запровадження в правовий спосіб чітких меж (обмежень, заборон) щодо реалізації правовочними суб'єктами правовідносин своїх прав (повноважень) із метою гарантування прав та свобод людини, суспільних (державних) інтересів» [27, с. 216]; як неправомірну поведінку [27, с. 220], актуальність тенденції нормативного закріплення заходів юридичної відповідальності за зловживання правом [27, с. 222].

Проблема зловживання правом власності (і, відповідно, відповідальності за це як прояв соціальної функції права в умовах громадянського суспільства) порушується також й іншими дослідниками [28; 29; 30; 31], які пропонують свої шляхи її вирішення.

Серед зарубіжних учених варто згадати тих, хто дає оцінку соціальній функції права власності в сучасних умовах. Так, Sheila R. Foster & Daniel Bonilla [32], підкреслюють, що соціальна функція власності має багато вимірів. Більше того, ідея про те, що власники мають соціальні зобов'язання перед іншими, може проявлятися досить по-різному в різних правових, політичних, економічних та соціальних системах.

Lorenzo Cotula [18] наголошує на впливі світових проблем (надзвичайна концентрація багатства та посилення нерівності, зміни в регулюванні довкілля, що зумовлює перехід від привласнення природних ресурсів до перебалансування захисту власності та регулювання навколишнього середовища, поява нових зло-

живань та посилення нерівності, спричинені поширенням використання надбань цифровізації, та ін.), що зумовлюють переосмислення соціальної функції права власності з установаженням нових вимог щодо реалізації цього права з метою уникнення завдання шкоди природі, суспільству, окремим його членам.

Clara Esteve-Jordà [33], досліджуючи еволюцію права власності й зосереджуючись на його соціальних та екологічних функціях у конституціях низки країн (Франції, Італії та Еквадору), виявляє тенденції, що свідчать про перехід трактування після другої світової війни (через конституційні реформи в Франції) права власності як абсолютного права до відносного права через такі обмеження, як експропріація та екологічні гарантії, відображаючи при цьому капіталістичні ідеології. Авторка критикує ефективність конституційних меж у балансуванні приватної власності з ширшими соціальними та екологічними потребами, підкреслюючи нагальність переосмислення значення власності для підтримки рівності, стійкості й екологічної сталості перед сучасними викликами.

Marijana Rajvančić, Novi Sad Nevena Petrušić [34] розглядають соціальні й екологічні функції власності в ракурсі конституційного гарантування права власності на прикладі конституційних рішень Сербії, пов'язаних із режимом використання природних ресурсів, крізь призму соціальної функції власності, суспільних інтересів та охорони довкілля, а також умов допустимості експропріації та обмежень прав власності. Дослідники підкреслюють залежність сучасних конституційних рішень від ідеї необхідності встановлення балансу між індивідуальними інтересами власника та інтересами громади, а також балансу між потребами нинішнього та майбутніх поколінь. Підкреслюється, що конституційні норми забезпечують реалізацію соціальних та екологічних функцій власності на майно, чітко демонструють позицію, що власність на майно тягне за собою зобов'язання, підлягаючи законним обмеженням, установленим для забезпечення не лише принципів соціальної справедливості, але й принципу сталого розвитку, реалізація якого є основою виживання та прогресу людства. У роботі наголошується, що соціальна функція власності визначає не лише гарантії та обмеження індивідуальних прав власності, але й соціальну функцію власності, а також соціальний лад держави; Конституція робить право особистої власності державною політикою: це право, з одного боку, є гарантом майнових прав особи, а з іншого боку, його соціальна функція визначає соціальний лад та спрямованість економічної системи держави.

A Phirtskhalashvili [35] підкреслює особливе значення права власності в сучасному демократичному суспільстві, оскільки, окрім правового виміру, воно має також політичний, соціальний та, певною мірою, моральний вимір. «Соціальна функція власності – зазначає автор – особливо добре відображає її роль у формуванні таких важливих для сучасного суспільства цінностей, як соціальна справедливість, загальна економічна рівність та справедлива соціальна політика». Крім того обґрунтовується ідея про те, що соціальна функція власності визначає гарантії індивідуальних прав власності, хоча, водночас, і їх обмеження.

2. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для досягнення поставленої мети дослідження застосовано як загальнонаукові (діалектичний, метод системного, логічного аналізу та синтезу, формально-логічний, комплексного аналізу), так і спеціальні правові методи дослідження (порівняльно-правовий, конкретизації й тлумачення правових норм, формально юридичний, історико-правовий).

За допомогою *діалектичного* методу пізнання розкрито сутність соціальної функції права власності та правових норм, покликаних забезпечити баланс публічних і приватних інтересів на засадах сталого соціально-економічного розвитку правової соціальної держави.

Метод *аналізу та синтезу* в поєднанні з формально-логічним методом дали змогу розкрити юридичну природу та зміст соціальної функції права власності.

Історико-правовий метод надав можливість відстежити трансформацію сприйняття поняття права власності та його соціальної функції починаючи з довоєнного (до Другої світової війни) періоду до сучасності (початок третього тисячоліття) з притаманним йому посиленням загроз суспільному благополуччю.

За допомогою *формально-юридичного* методу виявлено проблеми нормативного забезпечення соціальної функції права власності в чинному законодавстві України.

Порівняльно-правовий метод використано під час дослідження правових засад забезпечення соціального змісту права власності в сучасних умовах посилення загроз суспільному благополуччю в Україні та ЄС.

Комплексний метод застосовувався для формулювання низки наукових визначень та положень щодо доцільності корегування чинного законодавства з точки зору правового забезпечення соціальної функції права власності в сучасній Україні з урахуванням посилення загроз суспільному благополуччю та відповідного досвіду Євросоюзу.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Офіційно на міжнародному й державних рівнях наявність у права власності соціальної функції в той чи інший спосіб підтверджувалося. Так, у Хартії ЄС [15, ст. 17] закріплено положення про правове регулювання користування власністю «в тій мірі, наскільки це буде необхідно для суспільних інтересів», а в Конвенції захисту прав людини [16] закріплено принцип заборони зловживання правом (ст. 17), а також випадки втручання держави в приватне життя людини – коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб (ст. 8).

Україна також не є винятком: у нашому законодавстві (Конституції України [17, ст. 13, ч. 6 ст. 41], Цивільному [36, статті 3, 13, 319], Земельному [37, стат-

ті 1, 5, 79–1, глава 18] кодексах України, інших актах законодавства) закріплено положення, що забороняють зловживання правом власності на шкоду суспільству та його членів. Проте, незважаючи на доволі однозначну позицію законодавця стосовно неприпустимості зловживання правом власності, доводиться констатувати збільшення таких випадків, у тому числі з використанням цифрових технологій, реакція на які є досить повільною з різних причин (в Україні – це насамперед розв’язана російським сусідом проти нашої держави повномасштабна війна, що потребує колосальних зусиль для протидії агресорові, ліквідації наслідків війни, щоденних ворожих атак та завданих унаслідок цього руйнувань, підтримання життєдіяльності суспільства тощо). В інших країнах, які перебувають у кращому, ніж Україна, безпековому становищі, та міжнародних союзах на зразок ЄС така реакція протягом останніх років заслуговує на увагу. Прикладом цього є акти ЄС, спрямовані на підтримання справедливої конкуренції на цифрових та цифровізованих ринках, включно із захистом прав споживачів (DMA [11], DSA [12]), а також на зменшення загроз від використання штучного інтелекту (AI Act [13]), що можуть бути вельми ризикованими для суспільства. Разом із тим ризики (у т.ч. неприйнятні за класифікацією AI Act) притаманні не лише штучному інтелекту. Це можуть бути біотехнології (біологічна зброя, зокрема, що може використовуватись не лише у війнах між державами, а й проти конкурентів), небезпечні психотехнології, масове використання яких за допомогою штучного інтелекту спроможне завдати значної шкоди в різних сферах суспільного й приватного життя. Власне, використання штучного інтелекту з шкідливою метою спроможне завдати істотної шкоди в будь-яких сферах, чого й побоюються його розробники [5].

У зазначених умовах дискусія про баланс публічних і приватних інтересів в умовах згаданих загроз набуває іншого забарвлення, ніж у доцифрову епоху. На кону – існування людської цивілізації, яка не спромоглася вчасно адекватно відреагувати на зростання згаданих загроз. Проте варто вжити заходи до попередження найгіршого сценарію й створити правові бар’єри для цих загроз, подібні до закріплених в AI Act (заборона практик із неприйнятним ризиком, що використовують штучний інтелект для свідомої маніпуляції або зловживання слабкостями людей; значні обмеження – для систем AI з високим ступенем ризику, які становлять значну загрозу здоров’ю, безпеці або основним правам людини [13; 38]). Це потребує встановлення меж для поведінки, що характеризується як зловживання правом, розширивши критерії такого зловживання за рахунок суспільно небезпечних ризиків у нинішній ст. 13 ЦК України, а у разі оновлення Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) [39] – і в його статті 14.

Про важливість соціальної функції права власності свідчить і намір Єврокомісії щодо розробки та прийняття Акту (ймовірно Регламенту) про цифрову справедливість (DFA) [40], спрямованого на захист цифрових споживачів з огляду на зміну поведінки учасників цифрових та цифровізованих ринків, аналіз яких

свідчить про появу нових схем використання цифрових технологій на цих ринках та ігнорування прав і законних інтересів споживачів.

Хоча проблема ролі соціальної функції права власності в сучасних умовах порушується не лише у висновках Єврокомісії та інших міжнародних інституцій, а також численних наукових працях, проте швидкі зміни в суспільних відносинах зумовлюють необхідність оцінки поточного стану суспільних відносин із метою напрацювання правових засобів, спрямованих на мінімізацію кількості випадків зловживання правом власності і, відповідно, забезпечення соціальної функції права.

З огляду на необхідність реакції законодавця на згадані зміни та появу нових ризиків, ігнорування якими призводить до зловживань правом власності, необхідно дослідити виконання правом власності соціальної спрямованості в сучасних умовах, визначити правові засоби, здатні попередити зловживання цим правом задля забезпечення соціальної функції цього правового інституту, що й є метою цієї статті.

Соціальна функція права власності в українській та зарубіжній правовій науці розглядається як механізм узгодження приватних інтересів власника із загальносуспільними потребами. Дослідники наголошують, що власність не є абсолютною чи обмеженою: вона має служити не лише власнику, а й суспільству (це, зокрема, кореспондується з конституційним статусом України як соціальної держави відповідно до ст. 1 Конституції України [33]). Отже, соціальна функція права власності охоплює баланс між індивідуальними правами власника й інтересами суспільства, що передбачає екологічні та соціальні зобов'язання власника, а також його відповідальність за використання майна з дотриманням установлених законом вимог.

Сучасне розуміння права власності охоплює не лише його зміст (право володіння, користування та розпорядження майном), а й розглядається як інструмент впливу на економічні відносини, забезпечення суспільного розвитку та добробуту громадян. Право власності – динамічна категорія, що еволюціонує разом із правовою та соціальною системами, переходячи від абсолютного панування власника до моделі, відповідно до якої власність корелюється із соціальними обов'язками.

Така тенденція відстежується й у приписах проекту Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) [37], відповідно до якого низка засад приватного права (ст. 3) свідчить про його соціальну функцію (добросовісність (*bona fides*); недопущення отримання переваг зі своєї протиправної та/або недобросовісної поведінки, заборона зловживання правом); регулювання приватних відносин із урахуванням доброзвичайності (*boni mores*) – сукупності моральних норм і принципів, стандартів етичної поведінки та загальноновизнаних уявлень про належну поведінку, усталених у суспільстві (ст. 6); межі здійснення цивільних прав (ст. 14), відповідно до яких поведінка особи, що завдає шкоди іншій особі, національній безпеці, докільню та/або культурній спадщині, а також спрямована

на зловживання правом у будь-якій формі, є недопустимою; соціальна функція речових прав (ст. 363), відповідно до якої речове право зобов'язує, а суб'єкт цього права, здійснюючи його, має дбати про національну безпеку держави, охорону довкілля та/або культурної спадщини; поняття права власності (ст. 400) як повне **панування** особи над річчю в межах, установлених цим Кодексом та/або іншим законом; зміст права власності (ст. 401) як право власника вчиняти щодо належного йому майна все, що **не заборонено**, та усувати будь-який вплив із боку інших осіб, але в **установлених законом випадках власник має право вчиняти лише дії, дозволені законом та/або договором**; при здійсненні своїх прав та виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержувати доброзвичайності (ст. 403); обмеження права власності в контексті їхніх речово юридичних наслідків (ст. 404); обмеження права власності порядком, установленим законом, і жодна особа не може бути позбавлена права власності, **якщо лише цього не вимагає публічний інтерес, установлений законом або на підставі закону, із справедливою компенсацією**; право власності є непорушним (ст. 406), а позбавлення права власності або його обмеження можливе лише у випадках, визначених законом, і порядком, установленим законом; можливість примусового відчуження об'єктів права власності може бути застосоване лише як виняток із мотивів суспільної необхідності (у разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин) на підставі, визначеній законом, і порядком, установленим законом, та за умови попередньої й повної відшкодування їх вартості, крім установлених законом випадків (ст. 451), у разі конфіскації – безоплатно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (ст. 452).

Отже, у проекті Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) значною мірою враховані сучасні тенденції регулювання права власності з урахуванням наявності в нього соціальної функції. Разом з тим зазначені положення варто доповнити обмеженнями, пов'язаними з наявністю неприйнятних або значних ризиків при використанні права власності на певні об'єкти, серед яких штучний інтелект та інші новітні технології (біотехнології, зокрема), неконтрольоване, непрофесійне, нерозважливе або суто антисуспільне використання яких може призвести навіть до катастрофічних наслідків для людства, занепокоєння щодо чого висловлюють провідні вчені світу [8]). Євросоюз відреагував на ризики використання штучного інтелекту в своєму акті [13; 36], визначивши категорії ризиків (неприйнятні, з високим ступенем ризику, з ризиком недостатньої прозорості, мінімального ризику) та встановивши режим їх використання (істотні обмеження залежно від ступеня ризику), заборону для неприйнятних ризиків і мінімальні або відсутні обмеження для практик із незначним ступенем ризику. Оскільки Україна – частина світового співтовариства і їй притаманні ті ж самі тенденції розвитку суспільних відносин, варто в ст. 14 Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) визначити й наслідки (включно з обмеженнями і навіть заборонаю) використання об'єктів права власності залежно від ступеня ризику для суспільства.

ВИСНОВКИ

Соціальна функція права власності в українській та зарубіжній правовій науці розглядається як механізм узгодження приватних інтересів власника із загально-суспільними потребами. Право власності – динамічна категорія, що еволюціонує разом із правовою та соціальною системами, переходячи від абсолютного панування власника до моделі, відповідно до якої власність корелюється із соціальними обов'язками.

Соціальна функція права власності передбачає:

забезпечення балансу приватних і публічних інтересів при реалізації права власності (аналіз того, як реалізація права власності впливає на права інших членів суспільства);

соціальну відповідальність власника і, відповідно, визначення його обов'язків щодо дотримання правил, спрямованих на запобігання завданню шкоди навколишньому середовищу чи суспільним інтересам;

економічну справедливість, відповідно до якої зменшуються наслідки майнової нерівності (пріоритетний захист прав споживачів як слабшої сторони у відносинах із виробниками/продавцями, встановлюються обмеження для осіб, що зловживають своїм домінуючим становищем на ринку, негативно впливаючи на економічну конкуренцію);

регуляторну роль держави – визначення нею механізмів, якими обмежується або спрямовується використання власності для досягнення соціально значущих цілей (екологічні стандарти, обмеження використання певних об'єктів, стимулювання інвестування в пріоритетні інвестиційно-інноваційні проекти тощо);

суспільну корисність – використання власності для вирішення соціальних проблем (за рахунок коштів, отриманих у процесі оподаткування, сплати інших обов'язкових платежів), у тому числі розвитку інфраструктури, реалізації суспільно важливих інвестиційно-інноваційних проектів (через публічно-приватне партнерство та інші форми інвестування) та підтримки вразливих груп суспільства (благодійні фонди).

Посилення соціальної функції права власності пов'язане з появою нових загроз суспільному благополуччю (екологічні проблеми, загроза пандемій на зразок коронавірусної, неконтрольоване використання сучасних технологій, військові конфлікти) і зумовлює необхідність адекватного правового забезпечення.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Немає

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Greenland and Trump's plans: 4 scenarios for US control over the island. URL: <https://newssky.com.ua/en/grenlandiya-i-plany-trampa-4-sczenariyi-kontrolyu-ssha-nad-ostrovom/> (access date: 15.02.2026).
- [2] Фролов Б. Світ ще ближче до глобальної катастрофи: вчені перевели стрілки «Годинника Судного дня» вперед. URL: <https://www.unian.ua/curiosities/godinnik-sudnogo->

- dnya-do-pivnochi-zalishilosya-menshe-chasu-nazvano-golovni-zagrozi-2026-roku-13268904.html (дата звернення: 16.02.2026).
- [3] До 2030 року штучному інтелекту потрібні будуть мільярди літрів води на день. URL: <https://internetua.com/do-2030-roku-shtucsnomu-intelektu-potribni-budut-milyardi-litriv-vodi-na-den> (дата звернення: 09.03.2026).
- [4] Challenges and Ethical Considerations in Biotechnology. URL: <https://www.coherentmarketinsights.com/blog/challenges-and-ethical-considerations-in-biotechnology-1933> (access date: 15.02.2026).
- [5] Найкращі програмісти світу заговорили про кінець світу через ШІ – лишилося два роки. URL: <https://novosti-n.org/ua/analitic/Najkrashhi-programisty-svitu-zagovoryly-pro-kinecz-svitu-cherез-II-lyshylosya-dva-roky-6045> (дата звернення: 15.02.2026).
- [6] Commission finds Apple and Meta in breach of the Digital Market Act. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1085 (access date: 21.02.2026).
- [7] Daily News 06/02/2026 – European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_26_316 (access date: 21.02.2026).
- [8] Горещька А. Плани Трампа захопити Канаду, Гренландію та інші території – це більше, ніж просто розмови – WSJ. URL: https://24tv.ua/geopolitics/donald-tramp-rozshiryuye-gorizonti-novi-plani-shhodo-kanadi-grenlandiyi_n2775049 (дата звернення: 18.03.2026).
- [9] Трамп заявив про бажання анексувати Кубу. URL: <https://newformat.info/politics/tramp-zaiavyv-pro-bazhannia-aneksuvaty-kubu/> (дата звернення: 18.03.2026).
- [10] Barlow J. P. A Declaration of the Independence of Cyberspace (1996). URL: <https://constitutioncenter.org/the-constitution/historic-document-library/detail/a-declaration-of-the-independence-of-cyberspace-1996> (access date: 19.02.2025).
- [11] Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on competitive and fair markets in the digital sector (Digital Markets Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1925> (access date: 20.12.2025).
- [12] Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services (Digital Services Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/eng> (access date: 18.01.2026).
- [13] Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (AI Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng> (access date: 08.09.2025).
- [14] Ілон Маск у великій політиці: що означає його партнерство з Трампом для США і світу? URL: <https://daycom.com.ua/news/ilon-mask-u-velikiy-politici-shcho-oznachaie-yogo-partnerstvo-z-trampom-dlya-ssha-i-svitu> (дата звернення: 19.02.2025).
- [15] Хартія Європейського Союзу про основоположні права. URL: <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yeuropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 12.02.2026).
- [16] Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 15.03.2026).
- [17] Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 07.02.2026).
- [18] Cotula L. The shifting contours of property: 'social function' in the neoliberal era (2021). URL: <https://transformativeprivatelaw.com/the-shifting-contours-of-property-social-function-in-the-neoliberal-era/> (дата звернення: 12.02.2026).

- [19] Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2006.
URL: https://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/part3/1305.htm (дата звернення: 06.02.2026).
- [20] Місько Є. Д. Функції права та їх види. 2025. URL: <https://vseosvita.ua/library/funktsii-prava-ta-ikh-vydy-930073.html> (дата звернення: 06.02.2026).
- [21] Майданик Р. А. Переосмислення права власності в умовах рекодифікації. *Стан і застави реформування цивільного та житлового законодавства України* : матеріали ХХІІ наук.-практ. конф. (Харків, 9 лют. 2024 р.). Харків : ЕКУС, 2024. С. 15–30.
URL: https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/03/maslov_2024.pdf (дата звернення: 24.03.2026).
- [22] Майданик Р., Майданик Н., Попова Н. Переосмислення загальної частини речового права в умовах європеїзації та кодифікації. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С. 39–54. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.6.07>.
- [23] Безсмертна Н. В. Обмеження та обтяження права власності в законодавстві України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2005. № 2. С. 44–48.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2005_2_7 (дата звернення: 24.03.2026).
- [24] Бичкова С. С. Віндикація і зловживання правом власності. *Рекодифікація речового права* : зб. матеріалів ХІV міжнар. цивілістичного форуму (м. Київ, 16 трав. 2025 р.). Одеса : Юридика, 2025. С. 23–26.
- [25] Дзера О. В. Інститут права власності за новим цивільним законодавством і європейські стандарти з охорони права власності. *Університетські наукові записки*. 2005. № 1–2. С. 69–70.
- [26] Костяшкін І. О. Проблеми правового забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2016. 451 с.
URL: https://scc.knu.ua/upload/iblock/e3c/dis_Kostyashkin%20I.%20O..pdf (дата звернення: 11.03.2026).
- [27] Буроменська Н. Л. Поняття і правова природа принципу заборони зловживання правом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2021. 247 с.
URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/disertatsiji-avtoreferati-vidguki/buromenska_2021-disertatsija.pdf (дата звернення: 14.03.2026).
- [28] Кузнецова Н. С. Власність як основа громадянського суспільства і демократичної держави. *Право України*. 2011. № 5. С. 4–12.
- [29] Пашинін О. А. Юридичні гарантії реалізації права власності у сфері господарювання. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. Вип. 1. С. 114–122. URL: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.1.11>.
- [30] Кот О. Проблема зловживання суб'єктивним правом у цивільному праві України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 133–141.
- [31] Корнеєва Є. М. Зловживання правами при здійсненні речових прав. *Шерешевські читання: Проблеми цивілістики в умовах пандемії та ІТ* : матеріали Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 10 груд. 2021 р.). Одеса : Фенікс, 2021. С. 28–31.
- [32] Foster S. R., Bonilla D. The Social Function of Property: A Comparative Law Perspective (2011). URL: <http://ssrn.com/abstract=1960022> (access date: 17.03.2026).
- [33] Esteve-Jordà C. The consolidation of the social function of property. *Beyond Private Property: Monograph Book*. 2025. URL: <https://doi.org/10.4337/9781035362240.0001>.
- [34] Rajvančić M., Petrušić N. The social function of property ownership in the context of sustainable development. *Зборник радова Правног факултета у Нишу*. 2018. No. 79. С. 89–113. URL: [10.5937/zrpfni1879089P](https://doi.org/10.5937/zrpfni1879089P).

- [35] Phirtskhalashvili A. The Legal Dimension of the Social Function of Property. *Journal of Constitutional Law*. 2022. Vol. 2. P. 17–26.
URL: <https://constcourt.ge/files/4/Phirtskhalashvili%20ENG%202022.pdf> (access date: 09.03.2026).
- [36] Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 15.02.2026).
- [37] Земельний кодекс України від 25.10.2001 №2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 15.02.2026).
- [38] Забокрицький І. І. Акт про штучний інтелект (Artificial Intelligence Act, AI Act) як основа правового регулювання штучного інтелекту в ЄС: огляд основних положень. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 3. Ч. 3. С. 282–286.
URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.44>.
- [39] Проект Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного) (станом на 11.03.2026). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69528> (дата звернення: 11.03.2026).
- [40] Digital Fairness Act : website. URL: <https://www.digital-fairness-act.com/> (дата звернення: 20.02.2026).

REFERENCES

- [1] Greenland and Trump's plans: 4 scenarios for US control over the island. (2026). *Newssky*. Retrieved from <https://newssky.com.ua/en/grenlandiya-i-plany-trampa-4-scenariyi-kontrolyu-ssha-nad-ostrovom/>
- [2] Frolov, B. (2026). The world is even closer to a global catastrophe: Scientists have moved the hands of the «Doomsday Clock» forward. *Unian*. Retrieved from <https://www.unian.ua/curiosities/godinnik-sudnogo-dnya-do-pivnochi-zalishilosya-menshe-chasu-nazvano-golovni-zagrozi-2026-roku-13268904.html>
- [3] By 2030, artificial intelligence will need billions of liters of water per day. (2026). *InternetUA*. Retrieved from <https://internetua.com/do-2030-roku-shtucsnomu-intelektu-potribni-budut-milyardi-litriv-vodi-na-den>
- [4] Challenges and ethical considerations in biotechnology. (2025). *Coherent Market Insights*. Retrieved from <https://www.coherentmarketinsights.com/blog/challenges-and-ethical-considerations-in-biotechnology-1933>
- [5] The world's best programmers talk about the end of the world due to AI – two years left. (2026). *Novosti-N*. Retrieved from <https://novosti-n.org/ua/analytic/Najkrashhi-programisty-svitu-zagovoryly-pro-kinecz-svitu-cherez-II-lyshylosya-dva-roky-6045>
- [6] European Commission. (2025). Commission finds Apple and Meta in breach of the Digital Market Act. *European Commission Press Corner*. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1085
- [7] European Commission. (2026). Daily News 06/02/2026. *European Commission Press Corner*. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_26_316
- [8] Horetska, A. (2025). Trump's plans to seize Canada, Greenland, and other territories are more than just talk – WSJ. *24 Channel*. Retrieved from https://24tv.ua/geopolitics/donald-tramp-rozshiryuye-gorizonti-novi-plani-shhodo-kanadi-grenlandiyi_n2775049
- [9] Trump announced a desire to annex Cuba. (2026). *New Format*. Retrieved from <https://newformat.info/politics/tramp-zaiavyv-pro-bazhannia-aneksuvaty-kubu/>

- [10] Barlow, J. P. (1996). *A declaration of the independence of cyberspace*. National Constitution Center. Retrieved from <https://constitutioncenter.org/the-constitution/historic-document-library/detail/a-declaration-of-the-independence-of-cyberspace-1996>
- [11] Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on competitive and fair markets in the digital sector (Digital Markets Act). (2022). *EUR-Lex*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1925>
- [12] Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a single market for digital services (Digital Services Act). (2022). *EUR-Lex*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/eng>
- [13] Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (AI Act). (2024). *EUR-Lex*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng>
- [14] Elon Musk in big politics: What does his partnership with Trump mean for the USA and the world? (2025). *Daycom*. Retrieved from <https://daycom.com.ua/news/ilon-mask-u-velikiy-politici-shcho-oznachaie-yogo-partnerstvo-z-trampom-dlya-ssha-i-svitu>
- [15] Charter of Fundamental Rights of the European Union. (2021). *Center for Civil Liberties*. Retrieved from <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yevropejskogo-soyuzu/>
- [16] Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. (1950). *Legislation of Ukraine*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
- [17] Constitution of Ukraine (1996, June). *Legislation of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- [18] Cotula, L. (2021). *The shifting contours of property: 'social function' in the neoliberal era*. Transformative Private Law. Retrieved from <https://transformativeprivatelaw.com/the-shifting-contours-of-property-social-function-in-the-neoliberal-era/>
- [19] Zaichuk, O. V., & Onishchenko, N. M. (2006). *Theory of state and law. Academic course*. Yurinkom Inter. Retrieved from https://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/part3/1305.htm
- [20] Misko, Ye.D. (2025). *Functions of law and their types*. Vseosvita. Retrieved from <https://vseosvita.ua/library/funktsii-prava-ta-ikh-vydy-930073.html>
- [21] Maydanyk, R. A. (2024). Rethinking property rights in the context of recodification. *In State and principles of reforming the civil and housing legislation of Ukraine: Collection of Materials of the XXII Research and Practice Conference (Kharkiv, Feb. 9, 2024)* (pp. 15–30). Kharkiv: Ekus.
- [22] Maydanyk, R., Maydanyk, N., & Popova, N. (2021). Rethinking the general part of property law in the conditions of Europeanization and codification. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 6, 39–54. Retrieved from <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.6.07>
- [23] Bezsmertna, N. V. (2005). Restrictions and encumbrances of property rights in the legislation of Ukraine. *Journal of the Academy of Advocacy of Ukraine*, 2, 44–48.
- [24] Bychkova, S. S. (2025). Vindication and abuse of property rights. *In Recodification of property law: Collection of Materials of the XIV International Civil Law Forum (Kyiv, May 16, 2025)* (pp. 23–26). Odesa: Yurydyka.
- [25] Dzera, O. V. (2005). The institution of property rights under the new civil legislation and European standards for the protection of property rights. *University Scientific Notes*, 1–2, 69–70.

- [26] Kostyashkin, I. O. (2016). *Problems of legal support for the social function of land ownership in Ukraine* (Doctoral dissertation, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine).
- [27] Buromenska, N. L. (2021). *The concept and legal nature of the principle of prohibition of abuse of rights* (Candidate dissertation, KROK University, Kyiv, Ukraine).
- [28] Kuznietsova, N. S. (2011). Ownership as the basis of civil society and a democratic state. *Law of Ukraine*, 5, 4–12.
- [29] Pashynin, O. A. (2023). Legal guarantees for the implementation of property rights in the economic sphere. *Law Journal of Donetsk National University named after Vasyl Stus*, 1, 114–122. Retrieved from <https://doi.org/10.31558/2786–5835.2022.1.11>
- [30] Kot, O. (2013). The problem of abuse of subjective rights in the civil law of Ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 4, 133–141.
- [31] Korneieva, Ye.M. (2021). Abuse of rights in the exercise of property rights. In *Shereshevsky readings: Problems of civil law in terms of pandemic and IT: Collection of Materials of the All-Ukrainian Scientific Conference* (Odesa, December 10, 2021) (pp. 28–31). Odesa: Feniks.
- [32] Foster, S. R., & Bonilla, D. (2011). *The social function of property: A comparative law perspective*. SSRN. Retrieved from <http://ssrn.com/abstract=1960022>
- [33] Esteve-Jordà, C. (2025). The consolidation of the social function of property. *Beyond Private Property: Monograph Book*. Retrieved from <https://doi.org/10.4337/9781035362240.00014>
- [34] Pajvančić, M., & Petrušić, N. (2018). The social function of property ownership in the context of sustainable development. *Collection of papers of the Faculty of Law in Niš*, 79, 89–113. Retrieved from <https://doi.org/10.5937/zrpfni1879089P>
- [35] Phirtskhalashvili, A. (2022). The legal dimension of the social function of property. *Journal of Constitutional Law*, 2, 17–26. Retrieved from <https://constcourt.ge/files/4/Phirtskhalashvili%20ENG%202022.pdf>
- [36] Civil Code of Ukraine (2003, January). *Legislation of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435–15>
- [37] Land Code of Ukraine (2001, October). *Legislation of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768–14>
- [38] Zabokrytskyi, I. I. (2025). Artificial Intelligence Act (AI Act) as the basis of legal regulation of artificial intelligence in the EU: Overview of the main provisions. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 3, 282–286. Retrieved from <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.03.3.44>
- [39] Draft Civil Code of Ukraine (Code of Private Law). (2026). *Official portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69528>
- [40] Digital Fairness Act. (2026). *Digital Fairness Act Website*. Retrieved from <https://www.digital-fairness-act.com/>

Оксана Мар'янівна Вінник

Доктор юридичних наук, професор

Член-кореспондент НАПрН України

Національна академія правових наук України

61024, вул. Григорія Сковороди, 70, Харків, Україна

Головний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень
Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
01024, вул. Пилипа Орлика, 3, Київ, Україна
email: vinnoks@gmail.com

Oksana M. Vinnyk

Doctor of Law, Professor
Corresponding Member of the NALS of Ukraine
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
61024, 70 Hryhoriia Skovorody St., Kharkiv, Ukraine

Chief researcher of the Department of Private Law Research
Institute of Lawmaking and Scientific and Legal Expertise
National Academy of Sciences of Ukraine
01024, 3 Pylyp Orlyk St., Kyiv, Ukraine
email: vinnoks@gmail.com

Марина Миколаївна Великанова

Доктор юридичних наук, професор
Завідувач відділу приватноправових досліджень
Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
01024, вул. Пилипа Орлика, 3, Київ, Україна,

Професор кафедри цивільного права
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
01601, вул. Володимирська, 64/13, Київ, Україна
email: velikanova2008@gmail.com

Maryna M. Velykanova

Doctor of Law, Professor
Head of the Department of Private Law Research
Institute of Lawmaking and Scientific and Legal Expertise
National Academy of Sciences of Ukraine
01024, 3 Pylyp Orlyk St., Kyiv, Ukraine

Professor of the Department of of Civil Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv
01601, 64/13 Volodymyrska St., Kyiv, Ukraine
email: velikanova2008@gmail.com

Рекомендоване цитування: Вінник О. М., Великанова М. М. Соціальна функція права власності в умовах посилення загроз суспільному благополуччю. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2026. Том 33. №2. С. 206–224. <https://doi.org/10.31359/1993-0909.2026.33.2.206>.

Suggested Citation: Vinnyk, O. M., & Velykanova, M. M. (2026). The Social Function of Property Rights in the Context of Increasing Threats to Public Well-Being. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 33(2), 206–224. <https://doi.org/10.31359/1993-0909.2026.33.2.206>.

Дата першого надходження статті до видання: 26.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.04.2026

Дата публікації (оприлюднення): 30.06.2026

Ця робота ліцензується відповідно до
Creative Commons Attribution 4.0 International License